

Husova pře v Kostnici.

(8 čast.)
(Dokončení.)

Jak uvedeno, odsouzen Husovo vymykalo se příslušnosti koncilu i po odvolání glejtu, proto je zde na místě, abychom si prohlédli ustanovení práva českého kacířů se týkající. Z toho poznáme, jak s Husem vlastně nakládáno býti mělo. Ondřej z Dubé ve svém výkladu na zemské právo české uvádí, že kráľ se stanovil, aby nebylo o světskou věc a o zemskou pohonoženo k duchovnímu právu, že panský nálež, aby jednomu i druhému šlo právo, před se nejde, než vždy že ti pňhonové jsou před se, jimiž bez překážky zemany hubí a že o to rytíři, panoři a zemané velmi křičí.

Prohlédneme-li vydané dosud dvě díly soudních akt konsistoře pražské, sledáme z nich, že velmi často stíhání bývali žalovaní exkomunikací pro nestání nebo neplacení dávek, a tu vnučuje se náhled, že soud duchovní překročoval často svou pravomoc tresty církevními, neboť, jednali ve své působnosti zákonitě, proč neprovedl s. šj nálež bez trestů církevních cestou exekuce? Nezaplatil-li dušník dvě kopy grošů, byl vyobcován z církve a jakmile je zaplatil, byla s něho tato exkomunikace snata, jakoby se byl stal zaplacením lepším katolíkem a pevnějším u víře. Překročení příslušnosti soudu duchovního bude lze sestaviti, až veškeré díly soudních akt konsistoře budou vydány. Nyní však již zřejmo, že soud církevní ve věcech, kde šlo o zájmy světské, nebyl jedině příslušným. Tak kacířství nebylo čistě duchovní věc, nebyvši stíháno pouze tresty církevními, nýbrž šlo vždy o to, aby odsouzenec byl odevzdán ruce světskému a upálen. Proto soudnost světského soudu byla nevyhnutelná a nutno tudíž trestní činy, spáchané pro věci duchovní, vyžadujet soudnosti světských i duchovních soudců, pokládati za smíšené.

V tom směru jsou rozhodná ustanovení majestatis Carolinae, stanovící v odstavci prvním a třetím, jak s kacíři naloženo býti má.

Dle těchto nařízen právo trestati kacíře náleželo králi, a osoby z kacířství podezřelé měly jako jiní zločinci vyšetřovány býti světskými soudci. Ovšem jakmile i jen lehké podezření na nich pělo, měly vyslyšeny býti muži církevními nebo preláty. Bylo-li shledáno na takových osobách něco odchýlného od víry katolické nebo i jen od jediného článku víry, obžalované osoby měly způsobem pastýřským býti napomenuty. Teprve když by temných osidel ďáblůvých opustiti a božského světla uznati nechtěly, nýbrž v bludu přijatém zlou vůlí setrvaly, měly odsouzeny býti jako kacíři smrtí, po níž touží, seřiti, t. j. za živa veřejně upáleny býti, odevzdaný jsouce soudu ohně, když svatého ohně světlo uznati, vědného otece slavu nehynoucí vyhledávati, jednorozného syna utpení s vykoupení lidského pokolení věřiti odepřely.

Petr z Mladeňovic nadepsal právem posledně výslech Husův vlastně jako posměch, neboť po přečtení každého z článků výňatých ze spisů mistrových, mřto pastýřského obvyklého napomenutí, stanoveného českým právem za nutnou podmínku odsouzení,*) nastal hlasitý smích, tak že Hus ani domyslíti se nemohl, které články a proč byly zavrženy. To jest však v celém sporu velmi důležité, neboť, jak známo, není kacířem, kdo pobloudil u víře, nýbrž jedině ten, kdo opovrhuje vážností

círky, bezbožně domněnky své tvrdošjnou myslí hájí.

Bylo tudíž k pojmu kacířství nutné předchozí napomenutí způsobem pastýřským, to jest laskavě poučením. A po takovém mřst Jan stále toužil, prohlásiv bezpůtkrát, že pokorně se podrobí, bude-li poučen. Kardinálové se mu však vysmívali, a pokaždě podrobni a odvolání bez pastýřského napomenutí i v případech, kde s nimi byl ve shodě, proto jen řádali, že osobujet si moc světských soudců, pokládali přes Husovo popřání kacířské učení jeho za dokázané, třebas sami uznati musili, že vyznání jeho v jistých otázkách bylo správné. Není tudíž pochybnosti, že zde k pojmu kacířství hlavní momenty: opovrhování vážností církve a tvrdošjná mysl naprosto saházejí.

Koncil rozuměl věci docela jinak, prohlásiv ústy jednoho z kardinálů, že jest mnoho velikých a osvěcených mužů, doktorů a mistrů majitelů proti článkům Husovým tak silné důvody, že obávají se jest, aby neupadl ještě u větš bludy, háje se a trvaje na svých člancích.

Tuť není divu, že shody docíliti se nemohlo, neboť kardinálové vrhli se na Husa z věcent přivedeného, chraavého jako sršáni se všech stran jeden přes druhého naň pokřikujíce, tak že si ani pamatovati nemohli, co mu namítáno; jindy opět se mu vysmívali, hrozíce mu kacířstvím při každém slově, jež by mylně pronesl. Měliti patrný úmysl jej odsouditi. Jde to na jevo nejen z rozsudku do prvního zasedání již přineseného, nýbrž i z toho, že porušivše veškeré zásady řízení, prohlásili jej za kacíře i proto, že vydával se za čtvrtou božskou osobu, ač v celém řízení o tom slovem řeči nebylo, žádný ze svědků obviněn tobo nepotvrdil, tudíž bylo natknuti ono patrné smýšlené a nepravdivé. Toho snad ani v hrubém stědověku, neřku ve vzdělaném světě nikdy nebylo, aby kdo byl odsouzen pro čin, o němž nebylo zmluky v ličen. Jest to porušení všech zásad právních i mravních a důkaz právnícké nevědomosti kardinálů, kterou se odvážili věřt jim naprosto nepřilušných.

Mistr Jan, jak již dříve uvedeno, nebyl podroben soudům cizím, a proto pře jeho co do trestní stránky posuzována býti musí se stanoviska práva českého, dle něhož prelátí měli ve vyšetřování pro kacířství postavení pouze soudních znalců, kterým náleželo slyšeti obviněné, prohlásiti se o ton, je-li jich učení bludné a shledáno-li za bludné, napomenutí je pastýřským způsobem; ale vše ostatní náleželo soudci. Prohlášeny tudíž právem zákonem říšským veškeré cizozemské interlokuty, rozsudky a exekuce za neplatné. V Husově při neplatné byly tím více, že kardinálové práv neznali nemohli zde v oúlehlém městě, kde sešli se pouze mistrové nepřátelé, aby jej zničili, vyšetřiti pravdu, neboť ta nalezena býti mohla pouze v Praze, kde žilo na tisíce lidí, znajících učení Husovo, kde on proti každému ze svědků sobě nepřátelských postaviti mohl řadu svědků nestranných všech stavů, jimiž by byl živost udání odpůřících dovolil.

Nestalo se tudíž odsouzení mistra Jana pro bludařství a kacířství po právu.

Kardinálové měli připravený též rozsudek, kdyby byl Hus bludy své odvolal. Poněvadž pryč z učení Husova mnohá pohoršení a vzbouření povstala, vše katolické pak nejvyšší nbezpečí vzešlo, koncil chtěl jej jako člověka nebezpečného, hanebného a nepokojného sprostiti kužské a jiných důstojností. Po tomto pokoreni měl jako člověk víře nebezpečný zadržěn a zavřen býti do žaláře a tam trvale býti uvězněn. Chtěl tudíž koncil potlačiti úplně radost s návrhu stra-

ceného syna a pomijeje rameno světské, chtěl sám trest nad Husem vyknouti, ač tu vlastně trestního činu nebylo. Zlatá bula, s papozským srozuměním vydaná, nebyla koncilu ničím!

Po tomto odsouzení Hus vyobcován z církve a odevzdán rameno světskému. Na to řekl Sigmund vévodovy Ladvikovi, synu někdy Křema Bavorského: "Jdi a přijmi jej." Ten pak přijav mistra, odevzdal jej bez předchozího rozsudku břičím kostnickým a vedl jej k smrti.

Tím dopustil se koncil, Sigmund i magistrát kostnický dalšího porušení zákona říšského, neboť Hus neb i jejích právomocnosti podroben, podléháje jedině soudům království českého. Koncil byl po právu povinen vydati Husa králi českému, a když již dopustil se, vydav jej Sigmundo vi, nesprávnosti, Sigmund měl jako strážce zákonů říšských povinnost, vydati jej králi českému Václava IV.

Bylo tudíž i upálení Husovo neoprávněnými osobami provedeno, tedy nezákonné. Není zajisté jisto, že by nálež českých soudů byl stejně zněl, neb ti byli by museli jednati dle zákona a není pochybnosti, že by celá řada Husovi podkládaných případů kacířství byla odpadla, nehledě k tomu, že by soudové čestí byli na prelátech za nutnou podmínku odsouzení požadovali "commonitionem more pastorali", bez níž vůbec kacířství nebylo, ani v Čechách ani v církvi vůbec.

Že to vše, co v Kostnici se dělo, nebylo pastýřským napomenutím, o tom netřeba se šfířiti.

Pozdějš papež Martin V. vydal bulu ze dne 18. března 1418, již odsoudil 30 článků učení Husova, mezi nimi také učení, jež bys marně hledal ve spisech Husových. Tím však na věci nezměněno ničeho: upálení mistra Jana bylo a jest právníckou vraždou.

Koncil i Sigmund snažili se sice odvodniti upálení obou mistrů listy do Čech zaslány, avšak ani jediný z nich nad plané fráse nedovedl nič řici. Tak list koncilu ze dne 6. čce. 1415 uvádí, že Hus z knih vlastních i výpovědmi svědků víry hodných byl usvědčen, že základy víry otřásti a v lidu zavřitelné učení rozšířiti se snažil, že byl pak soukromě i veřejně slyšen, že tvrdošjně na svých bludech trval, že jej často slyšeli a ku přednesení obran přiležitost mu řáli, že však mnoho nezapněho a od víry odchýlného vyznal. Oni pak že raději život [ovšem u vězení] než smrti břřifňkovy si přáli, on však, že stále v náhledech svých zatvrzelejším a v řábelském popuzení převrácenějšm se stával, tak že v zřejmém a nesnášlivém kacířství byl postižen a usvědčen, a tedy trestu zákona úplné zanechán, ve veřejném sezení odsouzen a soudem světským k poslednímu trestu odveden byl. Vyřčení to jest nesprávné, neboť zamlčuje úskočné vyslyšání doktory přestrojenými za prosté mnichy, neoprávněné uvěznění, českými pány dosvědčené nepřátelství svědků proti Husovi vedených, opomenutí pastýřského pouučení, jehož on stále žádal a očekával a proto bylo i neoprávněné odsouzení a vykonání trestu soudcem nepřilušným bez prohlášení rozsudku.

*) Posouzení případu mistra Jeronyma dle práva českého jest proto poněkud obtížnější, že Jeronym přibyl do Kostnice dne 7. dubna 1418 dal na dvoře radnice a chrámové přibiti řádost za bezpečný gleit a vyznání, hodlá se veřejně hájiti proti každému, kdož by jej viniti chtěl z nějakého bludu nebo z kacířství. Při ohněvé povaze Jeronymově není pochybnosti, že připořil i schvalování učení Husova a že tudíž schvalování to mohlo by se považovati za čin trestní spáchaný mimo král. české. Ale tato okolnost nihož nemění na příslušnosti, neboť Čechové i co do činů trestních spáchaných na říšské půdě podrobni byli jenom soudům českým, což vyplývá jak ze zlaté buly, tak i ze zákonitého výkladu této daného patentem ze dne 27. čce 1726, jímž výslovně uznáno, že evropeo Čechů ani tenkrát dle sí místa nemá, jde ho štu v říši říšské spáchaný. Vše ostatní platí jako v případě Husově.

Ženské nemoci.
Mnohé choroby, zejména u žen, jsou následky chorobného stavu jater, ledvin a střev. Navrátně účinným lékem tímto zdravotní středem užíváním
Dr. J. H. McLEANA
BALSÁMU PRO JATRA A LEDVINY.
a ženské ústrojí budou vykonávat opět pravidelnou svou funkci a trpětelka bude poslušná a zdravena.
Dámy se všech částí země do svědkůj podivuhodný jeho zdar v uzdravení jich.
Na prodej všude. Cena \$1.00 za láhev.
THE Dr. J. H. McLEAN MEDICINE CO., ST. LOUIS, MO.

Ještě povrchnějš jest list koncilu ze dne 27. března 1416, obsahující mimo jiné nepravdy i to, že byl usvědčen a byl tvrdošjným obhájoem kacířství.

Sigmund ve svém listu prostě lhal. Nemohl ovšem říci, že gleit bez důvodů odvolal, že maje Husa ve své moci ho nepropustil, že zcela mimo potřebu kardinály proti němu popuzoval a jej proti zlaté bule vlastního otce nepřilušně upáliti kázal. Což si Sigmund, vydav v Kostnici Brunšvickým výsadu de non evocando, nevzpomněl podobného, avšak rozsáhlejšho privileje českého a zlaté buly otcovy, na jejímž základě byl zvolen králem říšským a již tu šlapal do prachu?

Dobrodružství ruského následníka v Monaku. Velkokníže následník, který se právě nachází v Mentone, navštívil v průvodu svého pobožníka Stackelberga, pověstnou hernu v Monaku. Každý host musí se vykázati vstupenkou, již obdržel v kanceláři po příkazu, ku kterému stačí třeba jen i navštívenka. Avšak následník carské říše neměl náhodou u sebe ani jedině a pobožník rovně tak, jmenovati se nechtěli, aby naposledy nemyslíli si třeba personál herny, že se za osoby ony jen vydávají. Vstupenka byla jim tedy odepřena a musili odejti s nepořízenou. V tom však přišel do kanceláře herny známý zde jakýsi Rus, jenž velkokníže ještě zahlédl, a slyše, proč odchází, upozornil správu "kasína", koho odmltla. Za následníkem vyslán byl hned jeden z úředníků se zdvořilou omluvou, avšak velkokníže se již nevrátil a rovněž poslal ihned nazpět stálou vsupenku, zaslouou mu do vily.

Nová móda na Koreji. Jak sděluje se král z Korey vydal dne 1. led. následující výnos: "Já, váš král, dal jsem si dnes přistřihnouti vlasy dle evropského způsobu a oblek jsem na se cizí řat. Poroučím, aby lid můj bez reptání učinil totéž". Podle toho by měla na Koreji kvěsti páni- ce evropským krejčím.

Bucklen's Arnica Salve
nejlepší masť na pomezání, odřeny, bolesti, vředy, svrab, rozpukané ruce, kuřří oka, lišej, vyráženy, a jistě vyléčí zlatou žílu, aneb se peníze nepřijmou. Jest zaručena, že úplně uspokojí aneb se peníze vrátí. Cena 25c. krabička. Na prodej u Goodman Drug Co., Omaha, Neb.

Hurrah pro Cripple Creek.
Pamatujte, že Chicago, Rock Island & Pacific dráha jest jedinou linií, vedoucí z východu přímo do Colorado Springs, přirozeně to brány do Cripple Creek okrsku.
Colorado springs leží na úpatí Pike's Peak na východní straně a Cripple Creek je část jihozápadního svahu Pike's Peak a blíž se jeho západní čáře.
Z Colorado Springs naskytují se vám dvě cesty. Jedna po Midland dráze Ute průsmykem, přes Summit do Cripple Creek, a druhá po Denver & Rio Grande dráze přes Pueblo a Florence do Cripple Creek. Vezměte **Great Rock Island Route**, jedouce do zázračných těchto zlatých dolů. Mapy, cirkuláře a podmínky na požádání u
Ino Sebastian,
Gen'l Passenger Ag't,
Chicago, Illinois.

Dráha s pohovkovými vozy DO TEXAS.

Wagnerovy Bufetové Spací Vozy

VOLNÉ POHOVKOVÉ VOZY
na všech vlakách.
Nejlepší dráha do všech měst

- Kansas, Indiánském území, Texasu, Mexiku a na Tichomořském pobřeží**
Jde přímo do
Donison,	Sherman,	Greenville,
Dallas,	Ft. Worth,	Hillsboro,
Waxahachie,	Waco,	Temple,
Balton,	Taylor,	Gainesville,
Lockhart,	Henrietta,	San Marcos,
La Grange,	Denton,	Alvarado,
HOUSTON,	GALVESTON,	AUSTIN
A	SAN ANTONIO.	

Nejnovějš ve Schnyler, Neb.

Nejlepší označují tímto otřným krajanům ve Schnyler a okolí, že vykonají

GROCERNÍ OBCHOD

C. L. Towle, v Samerově budově, naproti Kamennému banku, kdež budou mít hojnou zásobu všeho do oboru toho náležejícího. Mají na ruce vždy české houby, českou cikorii, šošku, jáhly a nejnovějš výběr všeho druhu lamp ve městě. Za místo platí nejvyšší cenu.

28-3m **Dvořák & Malý.**

Úplné vvléčení kuřčích ok.

Nabízím rodákům svým jistý a bezpečný lék k úplnému a dokonalému vyléčení kuřčích ok aneb otlačením (unions). Jiné léky zjednají sice úlevu, ale nikoho nezabaví úplně těchto trapičů, kdežto já za svůj lék ručím.

Cena lábvičky 2-uncové \$1.00.
Lék zašle se každému ochotně po obdržení ceny. Pište na

A. Zucker,
42-3m **Horr, Park Co., Montana**

V Praze, Saunders Co., Neb

Je nyní česká lékárna
A. MAŠINDA,
zkoušený lékárník.

má tam na skladě všechny byliny, kořeny, všelijaké thé, kapky, olejčky, šťávičky, prášky, mastě, náplastě (mastry) vodičky, pilulky, zkrátka vše, co do lékárny patří. Připravuji též rozličné mazání pro lidské neduhy léčebny pro domácí zvířata, a větším dílem treffim vedy na to pravě Léků Severových a jiných t. z. patentních mám též hojný výběr, jakož i barvy, štětky, olej na barvení i na stroje, zkrátka vše, co v lékárně mívají. Zvláště velkou zásobu mám všech věcí, z kterých se recepty připravují, ať jsou již z Čech anebo od doktorů zdejších. Dlouholetý cvik mně dal mnohou zkušenost, a ta přišla a přijde mnohým krajanům vho. — Zvláště starostlivost věnuje receptům.
28-3m **A. MASINDA,**
česky lékařník

*) Palacký tvrdí, že koncil, representant věšeré církve, nemohl nikdy přistoupiti k odsouzení Husa z písm a svatých otců. Ale měl li Hus býti pokládán za kacíře, muselo dle zákonů českých předcházeti pouučení, jež koncil jednotlivcem mohl přenechati právě tak, jako jednotlivcem světlí vyřčení na Husově doznání.